Rodica Nagy (coord.), *Dicţionar de analiză a discursului,*
Editura Institutul European, Iaşi, 2015

Editura Institutul European a publicat, în cadrul colecţiei *Dicţionare,* lucrarea lexicografică *Dicţionar de analiză a discursului,* volum colectiv coordonat de Rodica Nagy, profesor la Universitatea „Ştefan cel Mare", Suceava. La elaborarea lui au mai contribuit Sanda-Maria Ardeleanu, Ioan Oprea, Adriana Gertrude Romedea, Angelica Hobjilă, Evelina Graur, Vasile Ilincan, Simona Manolache, Iuliana Apetrii, Raluca Balaţchi, Monica Bilaucă, Ioana Crina Coroi, Ana Maria Cozgarea, Otilia Ignătescu, Daniela Hăisan, Daniela Marţole, Geta Moroşan, Nicoleta Moroşan, Corina Iftimia, Monica, Cristina Strătilă, Lăcrămioara Cocîrlă, Ana Maria Florescu, Alina Nacu, Adina Telescu şi Olga Vermeir. Iniţiativa realizării acestei lucrări a aparţinut editurii şi domnului profesor Sorin Pârvu de la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza" din Iaşi. De asemenea, dicţionarul a fost elaborat cu sprijinul Centrului de Analiza Discursului (CADISS), fondat la Universitatea „Ştefan cel Mare" din Suceava de către doamna profesor universitar Sanda-Maria Ardeleanu şi de regretatul profesor universitar Vasile Dospinescu.

Fiind o disciplină relativ nouă, consacrată abia în a doua jumătate a secolului al XX-lea, puţine lucrări lexicografice au fost dedicate domeniului analizei discursului. Acestea aparţin spaţiului francez, putându-se menţiona scrieri precum *Termes et concepts pour l'analyse du discours,* elaborată de C. Détrie, P. Siblot şi B. Verine în 2001 şi *Dicţionnaire d'analyse du discours,* publicată de Patrick Charaudeau şi Dominique Maingueneau în 2002. Aşadar, *Dicţionarul de analiză a discursului* se înscrie în seria primelor lucrări lexicografice care sistematizează ideile şi conceptele propuse de specialişti. El urmează modelul lucrării omonime coordonate de Patrick Charaudeau şi Dominique Maingueneau, însă nu constituie o traducere a acesteia. Dacă în acest dicţionar autorii francezi îşi exprimau propria opinie privitoare la analiza discursului, lucrarea de faţă îşi propune să fie o sinteză a realizărilor principale ale direcţiilor iniţiate de specialişti, fără a urma o ideologie precisă. Această orientare este precizată explicit de coordonatoarea lucrării: „Mai întâi trebuie specificat că, în timp ce aceştia promovează prin dicţionarul lor, în primul rând, propriile idei legate de analiza discursului, lucrarea noastră este o sinteză care nu urmează o linie doctrinară, ci încearcă să ofere un număr suficient de mijloace ce pot fi antrenate în analiza discursului, indiferent de condiţiile ideologice în care s-ar realiza. În acelaşi timp, caracterul sintetic şi selectiv a redus în multe cazuri prezentările extinse ale unor idei colaterale din diverşi autori căci, în cazul nostru, nu ne aflăm în situaţia de a iniţia o concepţie, ci numai în aceea de a fi beneficiari ai mai multor direcţii de interpretare". (Prefaţă, p. 9) După cum se precizează în prefaţă, dicţionarul conţine un număr mai mare de intrări decât în opera specialiştilor francezi, aceasta deoarece s-au folosit şi alte surse bibliografice; s-au făcut, de altfel, frecvente trimiteri la conţinutul lucrării elaborate de C. Détrie, P. Siblot şi B. Verine, în anul 2001. Pe de altă parte, există un număr de articole propuse de autorii dicţionarului elaborat la Suceava, ce nu se regăsesc în sursele bibliografice.

Din punctul de vedere al structurii, lucrarea are în componenţa sa prefaţa, dicţionarul propriu-zis, lista de sigle, bibliografia generală, indicele de nume proprii şi o secţiune dedicată numelor de referinţă menţionate în articolele dicţionarului. Prefaţa aduce câteva lămuriri în legătură cu principiile care stau la baza acestei discipline. Sunt definite noţiuni precum *text, discurs, lingvistica textului* sau *analiza discursului.* Se impune, prin urmare, necesitatea acestor precizări, al căror rol este acela de a familiariza cititorii mai puţin avizaţi cu obiectul de studiu al domeniului. Lista de sigle cuprinde principalele surse bibliografice utilizate în redactarea

BDD-R237 © 2016 Editura Universităţii din Suceava
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-19 21:32:53 UTC)

articolelor, iar bibliografia generală are în componenţa sa titlurile studiilor ce au fost valorificate numai pentru un număr redus de articole. S-a considerat utilă întocmirea unei liste a numelor de referinţă menţionate în articolele dicţionarului (*Bio-note*), în care sunt incluse informaţii privitoare la activitatea ştiinţifică a specialiştilor citaţi, informaţii ce au în vedere orientarea ideologică, teoriile formulate, precum şi lucrările publicate.

Spre deosebire de dicţionarele obişnuite, cu caracter mai puţin specializat, articolele se întind pe un spaţiu mai larg şi nu cuprind definiţii cu aspect sintagmatic. Se oferă, mai întâi, o prezentare a noţiunilor în accepţia lor generală, iar, dacă este cazul, ele sunt privite din mai multe perspective (pragmatică, semantică, sintactică etc.); în ultimă instanţă, explicarea conceptelor se realizează strict din punctul de vedere al domeniului analizei discursului. Atunci când se trece în zona terminologică propriu-zisă, sunt evidenţiate cu litere aldine sau cursive conceptele-cheie care intră în relaţie cu noţiunea definită în articolul respectiv. Dacă un anumit concept nu prezintă o mare relevanţă în ceea ce priveşte disciplina vizată, se fac precizări în legătură cu acest lucru. Cu foarte puţine excepţii, articolele au un caracter unitar în privinţa structurii. În prezentarea termenilor, autorii menţionează opiniile mai multor specialişti pentru a oferi o imagine de ansamblu asupra perspectivelor în care au fost privite conceptele. La sfârşitul fiecărui articol, se fac trimiteri la alte cuvinte-titlu cu care noţiunea definită poate fi pusă în relaţie. Tot la final, apar, în formă siglată, principalele surse bibliografice.

Realizarea unei lucrări lexicografice care să sintetizeze în cuprinsul ei principalele direcţii de interpretare şi să sistematizeze noţiunile şi ideile propuse de specialişti reprezintă un câştig atât pentru lingvistica românească, cât şi pentru domeniul analizei discursului în general, dacă se va avea în vedere traducerea ei în limbi de circulaţie internaţională. De asemenea, ea constituie vârful de lance al activităţii Centrului de Cercetare CADISS, din cadrul Universităţii „Ştefan cel Mare", Suceava. Principalii beneficiari sunt studenţii şi doctoranzii care urmează o specializare în filologie, dicţionarul putând constitui un prim ghid în cercetare. Dacă vor fi introduse în cadrul învăţământului preuniversitar noţiuni ce ţin de analiza discursului, lucrarea poate fi foarte utilă şi elevilor, aceasta deoarece conceptele explicate sunt ilustrate prin numeroase exemple. Nu în ultimul rând, trebuie să precizăm faptul că întocmirea unui dicţionar este un lucru dificil şi că, deşi se pot constata mici diferenţe în ceea ce priveşte stilul redactării articolelor, acestea nu prejudiciază unitatea şi nici valoarea lucrării.

Magdalena IURESCU
Universitatea „Ştefan cel Mare", Suceava

BDD-R237 © 2016 Editura Universităţii din Suceava
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-19 21:32:53 UTC)